
**PUUNKAATOJEN MAISEMATYÖLUVAT TURUN
KAUPUNGISSA**

Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö
Maisemasuunnittelun koulutusohjelma
Lepaa, kevät 2015

Ville Korpela

LEPAA
Maisemasuunnittelun koulutusohjelma

Tekijä	Ville Korpela	Vuosi 2015
Työn nimi	Puunkaatojen maisematyöluvut Turun kaupungissa	

TIIVISTELMÄ

Maisematyöluva on maankäyttö- ja rakennuslain alainen ennakkovalvontajärjestelmä, jolla käsitellään maisemaa muuttavia toimenpiteitä, kuten maanrakennustyö ja puiden kaataminen. Tämän opinnäytetyön tilaaja oli Turun kaupungin ympäristötoimialan rakennusvalvonta. Työn tarkoituksena oli selvittää, miten eri kaupungit toimivat puunkaatojen maisematyöluva-asioissa. Tavoitteena oli kehittää Turun rakennusvalvonnan käytännön maisematyölupaprosessia ja löytää viranomaisen työtä helpottavia keinoja.

Teoriaosuudessa on käyty läpi maankäyttö- ja rakennuslaista tulevia maisematyöluvan ehtoja ja edellytyksiä sekä perehdytty, miten toimenpide arvioidaan maisemallisesti merkittäväksi tai vähäiseksi. Rakennusvalvontaviranomaisen tehtäviä on esitelty yleisellä tasolla. Teoriaosuuden lopuksi on esitelty Turun rakennusvalvonnan puunkaatojen lupamenettely.

Työn tutkimusmenetelmänä käytettiin avoimista kysymyksistä koostuvaa kyselyä. Kyselyllä haluttiin selvittää, millaisista eri vaiheista kaupunkien maisematyölupaprosessit koostuvat. Vastausten perusteella kahdelle osallistujalle tehtiin tarkentavia lisäkysymyksiä. Jatkokysymyksillä haluttiin tarkentavaa tietoa vähäisten toimenpiteiden menettelytavoista.

Kehitysehdotuksena voidaan esittää, että maisematyöluvia myöntävän viranomaisen työtä helpottaisi, jos Turussa otettaisiin käyttöön kirjallinen ohje vähäiseksi arvioiduista puunkaato-toimenpiteistä. Ohjeen perusteella tontilta voi kaataa tietyn määrän puita ilman lupaa ja viranomaisen tekemää arviointia toimenpiteen merkittävydestä.

Avainsanat maankäyttö- ja rakennuslaki, maisematyöluva, puunkaato, lupamenettely

Sivut 20 s. + liitteet 3 s.

Lepaa
Degree Programme in Landscape Design

Author	Ville Korpela	Year 2015
Subject of Bachelor's thesis	The Work Permit for Landscape in Tree Felling in the City of Turku	

ABSTRACT

The work permit of landscape is an advance management system under the land use and building act, which deals with landscape-changing actions such as excavation work and felling of trees. This thesis was commissioned by the Building Control of the Environmental Division of the City of Turku. The purpose was to find out how different cities proceed with the work permits of landscape concerning tree felling. The aim was to develop the process of landscape work permit in the sector of building control of Turku and to find ways to facilitate the work of public authority.

The theoretical part of this thesis considers the terms and conditions of work permits of landscape which rise from the land use and building act, and the grounds to estimate an act to be scenically significant or insignificant. The tasks of building control authority are presented on a general level. Finally, the permit procedure of tree felling in Turku Building Control is presented.

The research method of open questions consisting of questionnaires was used. The survey wanted to examine what the different stages of urban landscape work permits were. Based on the answers, some specifying additional questions were made to two participants. The follow-up questions were made to specify information regarding the procedures of minor actions.

As a developmental proposal this thesis suggests an introduction of a written instruction in tree felling actions which are estimated to be minor. Such kind of procedure would facilitate the work of authority accepting the work permits of landscape in the city of Turku. According to the instruction, a certain number of trees could be logged from the plot without permission and an assessment of the significance of the action made by public authority.

Keywords land use and building act, work permit for landscape, felling, permit procedure

Pages 20 p. + appendices 3 p.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	MAISEMATYÖLUPA MAANKÄYTTÖ- JA RAKENNUSLAISSA	1
2.1	Maisematyöluja	2
2.1.1	Vaikutukseltaan vähäinen toimenpide	3
2.1.2	Maisemallisesti merkittävä	3
2.2	Maisematyöluvan edellytykset	4
3	MAISEMATYÖLUVAT TURUN RAKENNUSVALVONNASSA	5
3.1	Rakennusvalvontaviranomaisen tehtävät yleisesti	5
3.2	Puunkaatoilupamenettely Turussa	6
3.2.1	Aloite ja selvitykset	6
3.2.2	Maisematyöluvhakemus	7
3.2.3	Päätöksen valmistelu	7
3.2.4	Päätöksen julkipano ja lainvoimaisuus	8
3.2.5	Päätöksen ehdot ja valvonta	8
3.2.6	Luvasta perittävät maksut	9
3.2.7	Luvattomat kaadot	9
3.2.8	Hätäkaadot	10
4	TUTKIMUSMENETELMÄT JA -AINEISTO	10
5	TULOSTEN ANALYSOINTI	11
5.1	Maisematyölupien määrät	11
5.2	Maisematyöluvasta perittävät maksut	12
5.3	Maisematyöluvhakemusten prosessi	13
5.3.1	Hakemus ja tarvittavat liitteet	14
5.3.2	Maastokäyntien tarpeellisuus	14
5.3.3	Päätös	14
5.4	Luvan ehdot ja valvonta	15
5.5	Maisemallisesti merkittävä vai vähäinen toimenpide	15
5.6	Menettely vähäisissä toimenpiteissä	16
5.7	Ympäristölleen vaarallinen puu	18
6	POHDINTA JA KEHITYSEHDOTUKSET	18
6.1	Kirjallinen ohje vähäiseksi luokitelluista toimenpiteistä	19
6.2	Kannettavat laitteet maastokäynneille	19
6.3	Lupaehtojen tarkentaminen ja täyttämisaika	20
6.4	Ohjeistus korvaaviksi sopivista puulajeista	20
	LÄHTEET	21
Liite 1	Prosessikaavio: Puunkaatojen maisematyöluvat	
Liite 2	Prosessikaavio: Maisematyöluvhakemuksen eteneminen	
Liite 3	Kysely puiden kaatoon liittyvistä maisematyöluvista	

1 JOHDANTO

Puiden kaatamiset herättävät paljon tunteita turkulaisissa ja mielipiteitä on sekä puolesta että vastaan (Uitto 2015). Turun rakennusvalvonnassa käsitellään vuodessa 700–800 puunkaatoimenpidettä, joista maisematyöluvan alaisia tapauksia on noin sata kappaletta. Loput käsitellään maisemallisesti vähäisinä toimenpiteinä, jotka eivät vaadi maisematyöluvan hakemista. (Huttunen, esitelmä 13.6.2014.)

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukainen maisematyöluva on ollut käytössä vuodesta 2000 lähtien, kun Suomen rakennuslainsäädännössä tehtiin kokonaisvaltainen uudistus. Maisematyöluva on ennakkovalvontajärjestelmän laji, jonka avulla valvotaan ympäristön säilymistä ja käsitellään maisemaa muuttavia toimenpiteitä, kuten maanrakennustyötä tai puiden kaatamista. Kaikki puunkaatoimenpiteet eivät vaadi luvan hakemista, vaan kunkin kunnan lupaviranomainen arvioi luvan tarpeen aina tapauskohtaisesti. Yleisesti maisematyöluva on voimassa asemakaavoitetulla alueella ja yleiskaava-alueella, mikäli kaavassa niin määrätään.

Opinnäytetyön aihe syntyi alkukesästä 2014, kun kirjoittaja oli suorittamassa opintoihinsa liittyvää erikoisharjoittelua Turun rakennusvalvonnassa. Opinnäytetyön tilaajana on Turun kaupungin ympäristötoimialan rakennusvalvonta. Työn tarkoituksena on selvittää kuinka eri kaupungit toimivat käsitellessään puunkaatojen maisematyöluvia ja vertailla saatuja tuloksia Turun puunkaatulupamenettelyyn. Tavoitteena on kehittää puunkaatojen osalta maisematyöluvien käytännön prosessia ja löytää viranomaisen työtä helpottavia keinoja. Erityisesti muiden kaupunkien toimitatavat maisemallisesti vähäisten toimenpiteiden kanssa ovat tutkimuksen kohteena. Tällä hetkellä maisemallisesti vähäisiin toimenpiteisiin kuuluu kokonaisuudessaan yllättävän paljon rakennusvalvonnan hortonomin työaika.

Maisematyöluvista on tehty aiemminkin tutkimuksia ja opinnäytetöitä, mutta ne ovat keskittyneet enemmän metsätalouteen ja hakkuuasioihin. Rakennetun ympäristön maisematyöluva-asioista löytyy vielä tutkimuksen aiheita. Tässä opinnäytetyössä tutkimusmenetelmänä käytettiin avoimista kysymyksistä koostuvaa kyselyä. Vastausten perusteella valittiin kaksi osallistujaa, joille esitettiin tarkentavia lisäkysymyksiä.

2 MAISEMATYÖLUPA MAANKÄYTTÖ- JA RAKENNUSLAISSA

Tässä luvussa käydään läpi maisematyöluvan periaatteita ja mihin sitä tarvitaan. Sen lisäksi perehdytään maisemallisesti merkittävän ja vähäisen toimenpiteen eroihin. Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) yleisenä tavoitteena on järjestää alueiden käyttö ja rakentaminen luomalla edellytykset hyvälle elinympäristölle ja edistämällä niin ekologista, taloudellista, sosiaalista kuin kulttuurista kestävästä kehityksestä. Lisäksi lain tavoitteena on mahdollistaa jokaisen tasa-arvoinen osallistuminen asioiden valmisteluun, laadukas ja vuorovaikutteinen suunnittelu, monipuolinen asiantuntemus

sekä käsiteltävien asioiden avoin tiedottaminen. (MRL 1 §.) Alueiden käytön ja rakentamisen ratkaisuilla vaikutetaan elinympäristön muotoutumiseen. Laissa tarkoitettu hyvässä elinympäristössä yhdistyvät terveellisyys, turvallisuus, viihtyisyys, kauneus, sosiaalinen toimivuus, esteettinen tasapainoisuus, palvelujen saatavuus sekä puistojen ja virkistysalueiden riittävyys. (Hallberg, Haapanala, Koljonen & Ranta 2006, 18.)

2.1 Maisematyöluva

Maisematyöluvalla avulla valvotaan niin viihtyisän ympäristön syntymistä kuin säilymistäkin sekä yleisen edun huomioimista (Huttunen, esitelmä 13.6.2014). Maisematyöluva on yksi ennakkovalvontajärjestelmän lajeista. Muita lajeja ovat rakennus-, toimenpide- ja purkamislupa. Sääntelyllä ja valvonnalla halutaan turvata maisema-arvot sekä toimenpiteiden soveltuvuus ympäristöön. Vaikka näiden lupien pohjimmainen tarkoitus on varmistaa turvallinen ja terveellinen rakentaminen, on niillä myös tärkeä ympäristöllinen merkitys joko maisemaan sopivuuden tai käyttötarkoituksen aiheuttamien vaikutusten kannalta. (Hollo 2009, 363.)

Maisemaa muuttavat toimenpiteet, kuten maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muu näihin verrattava toimenpide, ovat siis luvanvaraisia (MRL 128 §). Maanrakennustyöksi luokitellaan muun muassa kaivaminen, louhiminen, tasoittaminen ja täyttämisen. Käsitteenä puiden kaataminen on yksiselitteinen. Muu näihin verrattava toimenpide on jotakin, joka muuttaa maisemaa. (Jääskeläinen & Syrjänen 2014, 745.) Pintavesien valuntaan vaikuttavat työt ovat myös tämän sääntelyn alaisia (Hollo 2009, 367). Puiden istuttamisen voidaan ajatella muuttavan maisemaa pitkällä aikavälillä, mutta useimmiten sen mielletään vain parantavan maisemakuvaa. Poikkeuksena tästä voi olla maiseman säilyttäminen avoimena, jolloin istutettavat puut turmelevat sen. (Jääskeläinen & Syrjänen 2014, 745.)

Maisematyöluva tarvitaan asemakaava-alueella ja yleiskaava-alueella, jos yleiskaavassa niin määrätään. Lupa tarvitaan myös alueella, jolla on voimassa rakennuskielto asemakaavan laatimiseksi tai jolle on yleiskaavan laatimisen tai muuttamisen takia niin määrätty. (MRL 128 §.) Edellä mainituilla alueilla on voimassa toimenpiderajoitus, joka on lain määrittelemä oikeustila ja jolloin tarvitaan maisematyöluva (Jääskeläinen & Syrjänen 2014, 745). Maisematyöluvalla tarkoitetaan taata kaavan toteuttaminen tai kaavan laatimisen ajaksi ympäristön muutosten rajoittaminen (HE 101/1998 vp).

Koska toimenpiderajoitus on voimassa vain tietyillä alueilla, muualla sitä ei ole, eikä näin ollen maisematyöluvaa tarvita (Hollo 2009, 367). Lupaa ei myöskään tarvita, kun kyseessä on yleis- tai asemakaavan toteuttamisen kannalta tarpeelliset työt, myönnetyt rakennus- tai toimenpideluvan mukaisten töiden suorittaminen ja vaikutukseltaan vähäinen toimenpide (MRL 128 §). Kaavan toteuttamiseksi tarpeellisia töitä ovat muun muassa kunnallistekniset työt ja liikenneväylien rakentaminen (Hiltunen 2001). Toimenpide, joka perustuu maantielain (503/2005) mukaiseen hyväksytyyn tiesuunnitelmaan tai ratalain (110/2007) mukaiseen hyväksytyyn ratasuunnitelmaan, ei tarvitse maisematyöluvaa. Maa-ainesten ottamiseen ei

sovelleta maisematyöluvan säännöksiä, jos toimenpiteeseen tarvitaan jo maa-aineslain (555/1981) mukainen lupa. (MRL 128 §.)

2.1.1 Vaikutukseltaan vähäinen toimenpide

Vaikutukseltaan vähäiseen toimenpiteeseen ei tarvita maisematyölupaa, koska tällainen toimenpide ei aiheuta suurta muutosta ympäröivässä kaupunki- tai maisemakuvassa. Arvioinnin kannalta merkitystä on alueen luonteella ja sijainnilla. (Hiltunen 2001.) Viranomaisen vastaa toimenpiteen vaikutuksen vähäisyyden arvioinnista. Koska arviointi on aina tapauskohtaista, toimenpiteen suuruuteen vaikuttavia yleisiä kriteereitä on hankala määrittellä. Arviointiperusteisiin vaikuttavat monet tekijät, kuten naapurusto mielipiteinen, toimenpiteen suhde kaavaan tai toimenpiteen aiheuttamien menetysten kompensoiminen muilla ympäristöä parantavilla keinoilla. Tapauksesta riippuen sadan puun kaataminen voidaan arvioida vähäiseksi toimenpiteeksi, jos lähistölle jää paljon puustoa ja asutusta on vähän, kun keskeisellä paikalla kasvavan arvopuun kaataminen voi edellyttää maisematyöluvan hakemista. (Jääskeläinen & Syrjänen 2014, 745.) Yksittäisen puun kaatamista voidaan kuitenkin yleensä pitää vaikutukseltaan vähäisenä toimenpiteenä, jollei kyseinen yksilö ole selkeästi erottuva maamerkki tai jollei siihen liity muita erityisiä arvoja (Kuusiniemi, Ekroos, Kumpula & Vihervuori 2013, 899). Lisäksi kaava-alueilla aluevaraus vaikuttaa toimenpiteen vähäisyyden arviointiin. Lupaa haetaan helpommin ympäristökuvallisesti herkille alueille, kuten rannoille ja suojelualueille. (Hiltunen 2001.)

Tapauskohtaisuuden ja joustavien arviointiperusteiden takia kaupunkien ja kuntien menettelytavat poikkeavat toisistaan paljon. Kuitenkin kunnan sisällä tulisi noudattaa yhtenäistä linjaa vähäisyyden määrittelyssä, jotta menettely olisi tasapuolista kaikkia luvanhakijoita kohtaan. Kunnan puisto- tai metsä-osaston, isännöintitoimistojen tai muiden tahojen, jotka joutuvat usein harkitsemaan maisematyöluvan hakemista, kannattaa olla tietoisia oman kuntansa menettelytavoista. (Hiltunen 2001.)

2.1.2 Maisemallisesti merkittävä

Kun arvioidaan puiden maisemallista merkittävyyttä, arviointiperusteet ovat yhtä monisyiset kuin toimenpiteen vähäisyyden arvioinnissa. Arvioinnissa tarkastellaan muuan muassa puun kokoa ja sijaintia, tontille jäävän puuston määrää, kaatoperusteluja, puun ympäristössä tapahtuneita muutoksia ja puun kuntoa. (Huttunen, esitelmä 13.6.2014.) Asemakaavamääräykset otetaan arvioinnissa myös huomioon (Maisemallisesti merkittävä n.d.).

Maisemallisesti merkittävä puu voi olla joko yksittäispuu tai puuryhmä. Puuryhmä voi koostua yksittäin maisemallisesti merkityksettömistä puista, mutta yhdessä ne ovat merkittävä osa maisemaa. Maisemallisesti merkittävä yksittäispuu on yleensä maisemassa erittäin näkyvä ja sijoittuu esimerkiksi katunäkymään. Se edustaa lajinsa hyvää ja tyypillisen muotoista yksilöä tai erityisen poikkeavaa ja taiteellisen muotoista yksilöä. Se voi ol-

la alueen tyyppipuulaji eli asemakaavassa tai rakennustapaohjeessa määriteltä puulaji tai alueelle tyypillinen puulaji, kuten kalliomäkien ja harjujen männyt. Vaihtoehtoisesti se voi olla alueelle epätyypillinen ja muusta kasvillisuudesta selkeästi erottuva tai harvinainen puulaji. Sillä voi olla myös historiallista arvoa ja merkitystä kuten palokujannepuilla Turussa. (Maisemallisesti merkittävä n.d.) Palokujanteet perustuvat vuoden 1827 suurpalon jälkeiseen Carl Ludwig Engelin tekemään asemakaavaan. Lehtipuustutuksilla pyrittiin estämään tulipalojen leviäminen korttelista toiseen. (Turun kaupunki 2011, 8.)

Yksi tärkeä arviointikriteeri on puun sijainti. Esimerkiksi keskusta-alueella arviointi voi olla tiukempaa. (Maisemallisesti merkittävä n.d.) Turun keskustan vanhat puut ovat historiallisesti arvokkaita ja tunnelmaa luovia (Turun kaupunki, Kiinteistölaitos 2007, 15). Niiden tarkoitus on pehmentää kovista materiaaleista rakennettua ympäristöä ja samalla luoda viihtyisyyttä. Puiden vihreys toimii maisemaa rauhoittavana tekijänä. (Keskitalo 1999, 3.) Alueelle tyypillisiä puulajeja pyritään säilyttämään mäntyvaltaisilla kalliometsäalueilla Turun Vasaramäessä, Puistomäessä ja Mäntymäessä sekä jalopuuvaltaisilla vanhoilla asunalueilla Turun Kuvuossa, Itäharjussa ja Port Arthurissa (Maisemallisesti merkittävä n.d.).

Kun arvioidaan kaadettavan puuston määrää, tarkastellaan tontilla kasvavien puiden lisäksi myös sitä lähialueen puustoa, joka vaikuttaa maiseman kokonaiskuvaan. Tontin lähialueen puuston määrä ja laatu vaikuttavat siihen, paljonko puita pitää tontille jättää. Asemakaavamääräykset tulee huomioida. Niissä voidaan mainita, että ympäristö säilytetään, tietty tontin osa on istutettava ja pidettävä puistomaisessa kunnossa tai puurivi säilytetään tai istutetaan. (Maisemallisesti merkittävä n.d.)

2.2 Maisematyöluvan edellytykset

Maisematyöluvan myöntämisen edellytykset ovat erilaiset kaavoitetulla alueella ja rakennuskiellon tai toimenpiderajoituksen alaisella alueella (Kuusiniemi ym. 2013, 913). Maisematyöluva on myönnettävä voimassa-oleville asemakaava- ja yleiskaava-alueille, jos suunniteltu toimenpide ei vaikeuta alueen käyttämistä kaavan mukaiseen tarkoitukseen tai turmele kaupunki- tai maisemakuvaa (MRL 140.1 §). Kaava-alueella molempien edellytysten on täytyttävä, jotta lupa voidaan myöntää. Toimenpide ei siis ole kaavan vastainen, ja se ei turmele kaupunki- tai maisemakuvaa sen enempää kuin mitä kaavaa laadittaessa on huomioitu. Tiedyt kaavan mukaiset toimenpiteet voivat muuttaa kaupunki- tai maisemakuvaa radikaalisti, esimerkiksi avohakkuu maa- tai metsätalouden kaava-alueella. Laissa tarkoitettut haitalliset vaikutukset ovat pysyviä ja pitkäaikaisia. (Hallberg ym. 2006, 586.)

Mikäli alueelle on määrätty rakennuskielto tai toimenpiderajoitus joko asemakaavan laatimista tai muuttamista varten tai yleiskaavan laatimista varten, maisematyöluva voidaan myöntää, jos haettu toimenpide ei tuota huomattavaa haittaa kaavan laatimiselle tai turmele kaupunki- ja maisemakuvaa (MRL 140.2 §). Kiellon avulla halutaan pitää kaavoitettava alue mahdollisimman muuttumattomana ja näin mahdollistaa kaavoituksen on-

nistuminen. Kaavoituksen tavoitteet on otettava huomioon, kun arvioidaan luvan edellytyksiä. Hakemus voidaan hylätä sen perusteella, että vielä ei ole tiedossa millaista käyttöä alueelle tulee. Esimerkiksi maisematyö voi estää alueen varaamisen viheralueeksi. (Hallberg ym. 2006, 586.)

Kunta voi määrätä rakennuskiellon ja toimenpiderajoituksen alueelle, jolla asema- tai yleiskaavan laatiminen tai muuttaminen on vireillä. Asemakaava-alueen rakennuskielto on voimassa enintään kaksi vuotta. Kaavoituksen keskeneräisyyden vuoksi kieltoaikaa voidaan pidentää kaksi vuotta kerrallaan aina kahdeksaan vuoteen asti. Yleiskaava-alueella rakennuskielto ja toimenpiderajoitus ovat voimassa viisi vuotta. Jos kaavoitus on kesken, kunta voi jatkaa kieltoaikaa vielä viidellä vuodella. Tämän jälkeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi kunnan hakemuksesta jatkaa kieltoaikaa uudelleen viidellä vuodella. (MRL 38 § ja 53 §). Esimerkiksi Turun Hirvensaloon on helmikuussa 2011 asetettu toimenpiderajoitus 200 metrin levyiselle rantavyöhykkeelle. Rajoitus on voimassa viiden vuoden ajan. (Turun kaupunki, Ympäristö- ja kaavoitusvirasto 2011.)

3 MAISEMATYÖLUVAT TURUN RAKENNUSVALVONNASSA

Tässä luvussa käydään läpi yleisellä tasolla rakennusvalvontaviranomaisen tehtäviä sekä perehdytään Turun rakennusvalvonnan menettelytapoihin puunkaatojen lupa-asioissa.

3.1 Rakennusvalvontaviranomaisen tehtävät yleisesti

Rakennusvalvontaviranomaisen tehtävät voidaan jaotella neljään osaan: lakisääteisiin rakennusvalvontatehtäviin, kunnan siirtämiin lakisääteisiin tehtäviin, kunnan muihin kuin lakisääteisiin tehtäviin ja muuhun palvelukysyntään (Suomen Kuntaliitto 2007, 6). Rakennusvalvonnan viranomais-tehtävät kuuluvat kunnan määräämän lautakunnan tai muun monijäsenisen toimielimen vastuulle. Kunnanhallitus ei voi toimia rakennusvalvontaviranomaisena. Tehtäviä voidaan myös jakaa lautakunnan ja viranhaltijoiden kesken. (Jääskeläinen & Syrjänen 2014, 223–224.)

Lakisääteisistä rakennusvalvontatehtävistä suurin osa tulee maankäyttö- ja rakennuslaista. Näitä tehtäviä ovat mm. rakentamisen ohjaus ja valvonta, erilaisten lupien myöntäminen, viranomaiskatselmuksat rakennuspaikoilla ja luvattoman rakentamisen sekä rakennetun ympäristön hoidon valvonta. Rakennusvalvontaviranomainen valvoo rakentamista yleisen edun näkökulmasta sekä huomioi rakennusten turvallisuutta, terveellisyyttä ja ympäristön viihtyisyyttä. Rakennusvalvonta voi toimia myös erilaisten hallintoriitojen ensiasteen ratkaisijana. Nämä tehtävät säädetään erityislaeissa, jotka ovat postipalvelulaki, asuntokauppalaki, viestintämarkkinalaki ja laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta. (Suomen Kuntaliitto 2007, 6.)

Yleisesti kunnan hoidettavaksi on lainsäädännössä määrätty tiettyjä tehtäviä, joista rakennusvalvontaviranomaiselle voidaan siirtää muun muassa maankäyttö- ja rakennuslaissa säädettyjen maisematyölupien, suunnittelu-

tarveratkaisujen ja poikkeamispäätösten ratkaiseminen. Muita tällaisia tehtäviä tulee esimerkiksi maa-aineslaista, väestötietolaista, maaseutuelinkeinojen sekä porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslaeista. Näiden tehtävien osalta kunnat saavat kuitenkin itse päättää ne toimieliimet ja viranhaltijat, jotka tehtäviä hoitavat. (Suomen Kuntaliitto 2007, 7.) Jääskeläisen ja Syrjäsen (2014, 753) mukaan kannattaa huomioida hyvän hallintotavan periaatteen noudattaminen. Periaatteen mukaista ei ole, jos lupa-toimivalta on siirretty samalle kunnan organisaatiolla, joka vastaa maisemaa muuttavien toimenpiteiden toteuttamisesta silloin, kun kunta itse on maisematyöluvan hakijana.

Kunnan muita kuin lakisääteisiä tehtäviä ovat mm. korjausneuvojan, ympäristönsuojelun, kaavoittajan sekä tien- ja kadunpidon tehtävät. Nämä tehtävät on kunnan päätöksellä siirretty rakennusvalvonnalle useimmiten alle 30 000 asukkaan kunnissa. Lisäksi rakennusvalvonnan, kuten kenen tahansa kunnan edustajan, puoleen käännytään ongelmatilanteissa niin naapureiden riita-asioissa kuin rakennuslupalomakkeiden täyttämisingelmissä. (Suomen Kuntaliitto 2007, 7).

3.2 Puunkaatolupamenettely Turussa

Tiedot puunkaatojen maisematyölupakäytännöistä on saatu käytännön työn yhteydessä kesän 2014 aikana, kun kirjoittaja suoritti opintoihinsa liittyvää erikoisharjoittelua Turun rakennusvalvonnassa. Liitteessä 1 on kuvattu puunkaatojen maisematyölupien prosessi kokonaisuudessaan aina aloitteesta päätöksen lainvoimaisuuteen ja valitusmenettelyihin asti.

3.2.1 Aloite ja selvitykset

Puiden kaatojen maisematyölupaprosessi lähtee liikkeelle asiakkaan yhteydenotosta, joka tapahtuu pääsääntöisesti puhelimitse tai sähköpostitse. Yhteydenoton jälkeen rakennusvalvonnan hortonomi tarkastelee kohdetta ilmakuvista, viistoilmakuvista ja Googlen Mapsin katunäkymäkuvista. Alueen kaavatilanne tarkastetaan myös tässä vaiheessa. (Huttunen, esitelmä 13.6.2014.) Asemakaavassa voi olla määriteltynä, että kasvillisuus säilytetään tai että tietty tontin osa on istutettava ja pidettävä puistomaisessa kunnossa.

Mikäli kuvista ei saa tarkkaa kuvaa, miten puun kaataminen vaikuttaa ympäröivään maisemaan, tehdään kohteeseen maastokäynti. Käynnistä sovi-taan asiakkaan kanssa erikseen. Maastokäynti ei edellytä asiakkaan läsnäoloa, jos kaadettavaksi halutut puut on etukäteen merkitty selkeästi esimerkiksi nauhoilla. (Huttunen, esitelmä 13.6.2014.) Maisemallisesti merkittävissä toimenpiteissä maastokäynti on aina tarpeen. Puiden kunto tarkastetaan silmämääräisesti muun muassa runkovaurioiden ja lahottavien kääpien ja sienten osalta. Alueen yleisilmeestä otetaan valokuva, jossa näkyvät kohteena olevat puut sekä ympäröivä maisema. Yksityiskohtaisia valokuvia otetaan tarpeen mukaan esimerkiksi runkovaurioista.

Jos toimenpide todetaan maisemallisesti merkittäväksi, täytyy asiakkaan tehdä maisematyölupahakemus. Vaikutukseltaan vähäiseksi todettu toimenpide voidaan suorittaa heti eikä lupahakemusta siis tarvita. Maisemallisesti vähäiset toimenpiteet kirjataan ylös erilliseen tietokantaan. (Huttunen, esitelmä 13.6.2014.)

3.2.2 Maisematyölupahakemus

Lupaa haetaan rakennusvalvontaan toimitettavalla kirjallisella hakemuksella, jonka on allekirjoittanut maa-alueen omistaja tai haltija (Huttunen, esitelmä 13.6.2014). Kevästä 2014 lähtien puunkaatojen maisematyöluvia on voinut hakea myös sähköisen lupajärjestelmän kautta (Lahtinen 2014, 13). Hakemuksessa asiakas kertoo kaadettavien puiden perustiedot, kuten puulajin, rungon ympärysmittan, arvion puun korkeudesta ja perustelut kaatamiselle.

Hakemukseen on liitettävä kolme kopiota asemapiirroksesta, josta käy riittäväällä tarkkuudella ilmi hakemuksen kohteena olevat puut. Selvitys naapurien kuulemisesta on yksi vaadittavista liitteistä. Naapurien kuulemisen voi antaa myös viranomaisen tehtäväksi. Mikäli hakijana on asunto-osakeyhtiö, tulee liitteenä olla vielä kyseessä olevan yhtiön hallituksen päätös puiden kaatamisesta. Jos hakijana on asunto-osakeyhtiö tai yritys, tarvitaan liitteeksi myös kaupparekisteriote. Muita valinnaisia liitteitä voivat olla puiden kuntotutkimukset, puunhoidon asiantuntijalausunto tai valokuvat kohteena olevista puista. (Huttunen, esitelmä 13.6.2014.)

3.2.3 Päätöksen valmistelu

Hakemuksen saavuttua lupasihteeri kirjaa sen rakennusvalvonnan lupajärjestelmään, Trimble Locukseen. Lupavalmisteliija eli hortonomi huolehtii, että hakemus on kirjattu myös JoutseNet-järjestelmään, jos asia viedään rakennuslautakuntaan. Hakemuksen käsittely kestää 1–2 kuukautta vuodenajasta ja hakemusten määrästä riippuen (Turun kaupunki 2014). Liitteessä 2 on kuvattu miten maisematyölupahakemus etenee päätökseksi Turun rakennusvalvonnassa.

Jos hakemuksessa on puutteita tai naapureita ei ole kuultu, tulee niiden olla kunnossa ennen kuin lupaprosessi voi edetä. Kun naapurien kuulemisen tekee viranomainen, rakennusvalvonnan ympäristölakimiehen nimissä lähetetään kirjeet kuultaville naapureille. Naapureilta tulevat huomautuksia kirjataan järjestelmään. Kuulemisajan päätyttyä huomautukset lähetetään hakijalle vastinetta varten. Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 133 §:n mukaan naapurilla tarkoitetaan viereisen tai vastapäisen kiinteistön tai muun alueen omistajaa tai haltijaa.

Hortonomi tekee myönteiset päätökset viranhaltijapäätöksinä. Hän valmistelee myös osittaiset ja kielteiset päätösehdotukset. Ne viedään käsiteltäväksi Turun kaupungin rakennuslautakuntaan, joka tekee lopullisen päätöksen. Lautakunta voi siis muuttaa osittaisen tai kielteisen päätösehdotuksen myönteiseksi päätökseksi.

Vuoden 2013 alussa puunkaatojen maisematyöluvuissa tapahtui hallinnollinen muutos, kun ne siirrettiin rakennusvalvonnan vastuulle. Ympäristö- ja kaavoitusviraston suunnitteluyksikkö oli hoitanut puunkaatoon liittyviä lupa-asioita vuodesta 2001 lähtien. Silloin hortonomi toimi lupien valmistelijana ja suunnittelupäällikkö teki lupapäätökset. (Huttunen, esitelmä 13.6.2014.)

3.2.4 Päätöksen julkipano ja lainvoimaisuus

Kun päätös on tehty, siitä tehdään julkipano. Päätökset tehdään perjantaisin, joten niiden julkipano on seuraavan viikon keskiviikkona. Päätös postitetaan hakijalle sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja laitetaan kaupungin ilmoitustaululle kaikkien nähtäväksi. Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 142 §:ssä säädetään, että lupapäätös on toimitettava niille, jotka ovat sitä huomautuksessa tai erikseen pyytäneet. On kuitenkin suositeltavaa, että päätös lähetetään myös niille huomautuksen antajille, jotka eivät ole osanneet pyytää sitä erikseen (Jääskeläinen & Syrjänen 2014, 791).

Viranhaltijan tekemä päätös on nähtävillä 14 vuorokautta, jonka jälkeen se on lainvoimainen ellei siitä tehdä oikaisuvaatimusta. Rakennuslautakunnan tekemä päätös on nähtävillä 30 vuorokauden ajan, jonka jälkeen se on lainvoimainen ellei siitä tehdä hallintovalitusta. Oikaisuvaatimus viranhaltijan tekemästä päätöksestä osoitetaan Turun kaupungin rakennuslautakunnalle. Hallintovalitus rakennuslautakunnan tekemästä päätöksestä osoitetaan Turun hallinto-oikeudelle.

Maisematyölupaa koskevasta päätöksestä valituksen voi tehdä asianosainen, kuka tahansa kunnan jäsen, kunta tai naapurikunta, jonka maankäytön suunnitteluun päätös vaikuttaa sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (Jääskeläinen & Syrjänen 2014, 919). ELY-keskukselle tulee lähettää tieto maisematyöluvasta heti luvan myöntämisen jälkeen (MRA 69 §). Vuonna 2014 julkaistun arvioinnin maankäyttö- ja rakennuslain toimivuudesta mukaan maisematyölupien lähettämisestä ELY-keskukselle voitaisiin luopua, koska valtion intressit näitä kohtaan ovat useimmiten vähäiset. Valitusoikeus on kuitenkin syytä säilyttää ennallaan. (Ympäristöministeriö 2014, 142.)

3.2.5 Päätöksen ehdot ja valvonta

Maisematyölupapäätökseen kirjataan myönteisen päätöksen perustelujen lisäksi muutamia ehtoja, jotka luvan hakijan tulee täyttää tiettyyn aikarajaan mennessä. Ehdot liittyvät yleensä korvaavien puiden istuttamiseen ja maiseman säilyttämiseen. Esimerkiksi jos kaadettavaksi haluttu puu sijaitsee asemakaavassa istutettavaksi määrättyllä tontinosalla, tulee luvan ehtoihin maininta, että korvaavat puut tulee istuttaa tälle alueelle. Palokujanalueiden ehdoissa mainitaan, että korvaavien istutusten tulee olla tyyppilisiä palokujanelajeja, kuten jalava, koivu, vaahtera, saarni, pyökki, kas-tanja ja tammi. (Huttunen, esitelmä 13.6.2014.)

Lupaehtojen noudattamista valvotaan muun muassa tarkastuskäynneillä, jotka suoritetaan, kun annettu aikaraja on mennyt umpeen. Lupapäätöksessä asiakasta ohjeistetaan tekemään ilmoitus rakennusvalvontaan, kun luvan ehdot on täytetty. Mikäli ilmoitusta ei ole tehty, tehdään kohteeseen ennalta sovittu tarkastuskäynti. Jos tarkastuskäynnillä havaitaan, ettei korvaavia istutuksia ole, asiakkaalle lähetetään muistutuskirje. Mikäli tämäkään ei tuota haluttua tulosta, voidaan asia viedä rakennuslautakunnan ratkaistavaksi uhkasakon asettamista varten. (Huttunen, esitelmä 13.6.2014.)

3.2.6 Luvasta perittävät maksut

Luvan hakija on velvollinen maksamaan kunnalle tarkastus- ja valvonta-tehtävistä sekä muista viranomaistehtävistä. Maksujen perusteet määrätään kunnan hyväksymässä taksassa. (MRL 145 §.) Jokainen kunta voi itse päättää rakennusvalvontataksasta ja sen suuruudesta. Suomen Kuntaliitosta saa mallit ja suositukset rakennusvalvonnan maksuista. Kuntaliiton suosituksen mukaan rakennusvalvonnan toiminnan kulut kannattaa kattaa kokonaan perittävillä lupamaksuilla. Koska kyse on viranomaistoiminnasta, rakennusvalvonnan ei pitäisi kerryttää kunnalle pysyvää ylijäämää. (Jääskeläinen & Syrjänen 2014, 795–796.)

Vuonna 2014 Turun rakennusvalvonta peri maisemaa muuttavasta puiden kaadon luvasta 200 euron suuruisen maksun. Enintään kaksiasuntoisen pientalon, kuten omakoti- ja paritalon, rakennuspaikkaa koskevan puunkaadon osalta maksu oli vain 100 euroa. Jos hakemus hylättiin, maksun suuruus oli vain puolet. Viranomaisen suorittamasta naapurien kuulemisesta perittiin 50 euron suuruisen maksu. (Huttunen, esitelmä 13.6.2014.)

3.2.7 Luvattomat kaadot

Turun rakennusvalvontaan tulee ajoittain ilmoituksia puiden luvattomista kaadoista (Uitto 2015). Ilmoituksen tekee useimmiten naapuri tai taloyhtiön asukas. Mikäli paikalle ehditään luvattoman kaadon ollessa käynnissä, voidaan työt keskeyttää. Maastokäynnillä tehdään varsinainen maisemallisen merkittävyyden arviointi, mutta alustava arviointi voidaan tehdä heti ilmoituksen jälkeen ilmakeuhka-aineiston perusteella. Asian selvitys jatkuu valvonta-asiana ja asiakkaalle lähetetään selvityspyyntö. Maisematyöluva on haettava jälkikäteen. Törkeistä luvattomista kaadoista tehdään rikosilmoitus poliisille. (Huttunen, esitelmä 13.6.2014.)

Tähän mennessä Turussa laajin luvaton puunkaato tapahtui vuonna 2008, kun rantatontilta kaadettiin yhteensä 42 puuta ilman maisematyölupaa. Turun käräjäoikeus tuomitsi kiinteistön omistajan rakentamisrikkomuksesta 12 päiväsakkoon, joten sakkoja kertyi maksettavaksi 46 760 euroa. Lisäksi Turun rakennuslautakunta velvoitti, että tontille on istutettava uudet puut. (Uitto 2015.)

3.2.8 Hätäkaadot

Hätäkaatojen taustalta löytyy yleensä puun kunnan heikkenemiseen johtaneet laajalle levinneet lahot ja rakenteelliset viat. Myös myrskyjen aiheuttamat äkilliset kallistumat ja suuret repeämät ovat yleinen syy puiden hätäkaatoon. Koska puu aiheuttaa välitöntä vaaraa ympäristölleen, se voidaan poistaa välittömästi. Mikäli puu todetaan maisemallisesti merkittäväksi, on maisematyöluva haettava. Kaatotoimenpiteen saa suorittaa heti, vaikka lupa myönnetään jälkikäteen. Puun vaarallisuus pitää pystyä todistamaan myös jälkikäteen esimerkiksi valokuvilla. Myös arboristin antama lausunto on hyvä vaihtoehto. (Huttunen, esitelmä 13.6.2014.)

4 TUTKIMUSMENETELMÄT JA -AINEISTO

Opinnäytetyön tutkimusmenetelminä oli alkuperäisen suunnitelman mukaan tarkoitus käyttää kyselyä ja haastattelua. Kysely toteutui suunnitelmien mukaan, mutta aikataulullisista syistä haastattelut jouduttiin muuttamaan sähköpostiviestillä lähetettyihin tarkentaviin lisäkysymyksiin. Henkilökohtaisesti tehdyssä haastattelussa olisi voitu saada enemmän ja tarkempaa tietoa kysytyistä asioista. Tällöin olisi pystynyt heti reagoimaan vastauksiin ja esimerkiksi kysymään tarkkoja yksityiskohtia.

Liitteen kolme mukainen avoimista kysymyksistä koostuva kysely lähetettiin sähköpostitse 15 kaupungin maisematyöluva-asioista vastaavalle taholle. Kysely lähetettiin ensimmäisen kerran vuoden 2014 kesäkuun alkupuolella ja toisen kerran heinäkuun aikana. Syksyllä kysely lähetettiin vielä uudelleen niille, jotka eivät kesän aikana olleet vastanneet siihen. Kyselyn vastausprosentti oli 33 % eli vain viisi tahoja osallistui tutkimukseen. Kyselyn vastaukset saatiin Helsingistä, Joensuusta, Kouvolasta, Oulusta ja Tampereelta.

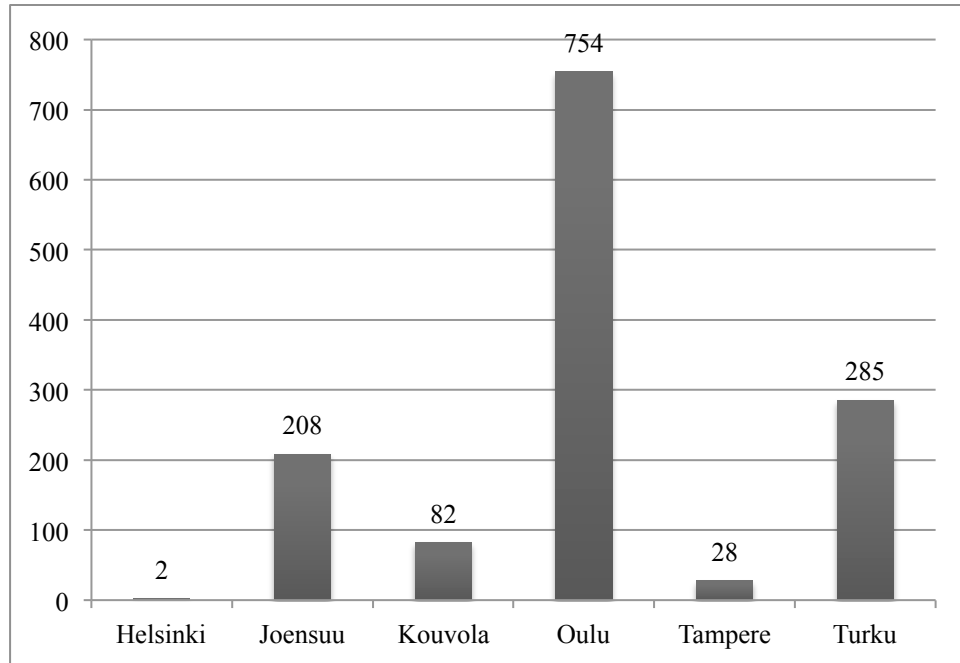
Vastausten perusteella kahdelle kyselytutkimukseen osallistuneelle tehtiin vielä tarkentavia lisäkysymyksiä, jotka liittyivät vähäisten toimenpiteiden menettelytapoihin. Heidät valittiin muun muassa sen perusteella, että heidän organisaatiossaan myönnettiin maisematyölupahakemuksia todella vähän verrattuna muihin vastaajiin. Kyselyn vastauksien perusteella heiltä löytyi toimivia keinoja, joilla voidaan helpottaa viranomaisen työtä. Jatkokysymykset lähetettiin Helsingin ja Tampereen edustajille helmikuussa 2015.

Tutkimustuloksista pystyy näkemään kaupunkien erilaiset toimintatavat maisematyöluva-asioissa niin maisemallisesti merkittävien kuin vähäisten toimenpiteiden osalta. Tulokset eivät kuitenkaan anna riittävää koko maan kattavaa kuvaa puunkaatojen maisematyöluvista.

5 TULOSTEN ANALYSOINTI

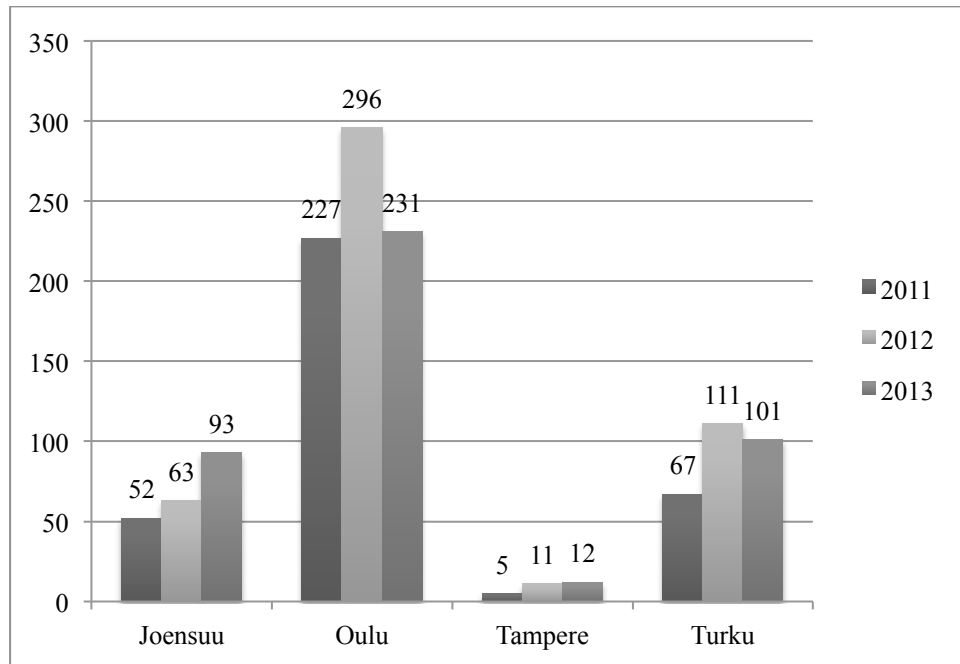
5.1 Maisematyö lupien määrät

Tutkimukseen osallistuneissa kaupungeissa myönnettiin maisematyölupia puiden kaatoihin yli 1300 kappaletta vuosina 2011–2013. Kuviossa 1 on kuvattu myönnettyjen puunkaatojen maisematyö lupien kokonaismäärät, jotka vaihtelevat kahdesta luvasta 754 lupaan. Lupien määrästä voi huomata, että kaupungit arvioivat maisematyö lupien tarvetta eri lähtökohdista.

Kuvio 1. Puunkaatojen maisematyö lupien kokonaismäärä vuosina 2011–2013.

Kuviossa 2 kuvataan myönnettyjen lupien määrä vuositasolla. Ouluun vuoden 2013 alussa liittyneissä kunnissa, Haukipudas, Kiiminki, Oulunsalo ja Yli-Ii, myönnettiin vuonna 2011 yhteensä 47 maisematyölupaa ja vuonna 2012 38 maisematyölupaa. Näitä myönnettyjä lupia ei ole huomioitu kuviossa 2. Huttusen (sähköpostiviesti 24.11.2014) mukaan lupien kasvaneeseen määrään vaikuttaa muun muassa joulukuussa 2011 riehunut Tapani-myrsky. Sen jälkeen asiakkaat ovat selvästi aktivoituneet puunkaatoasioissa.

Kuvio 2. Myönnetty puunkaatojen maisematyöluvat vuosina 2011–2013.

Osassa kaupungeista on käytössä maisematyölausunto tai -ilmoitus, joilla on käsitelty vähäisiä puiden kaatoja. Helsingissä näitä lausuntoja annetaan vuosittain 150–200 kappaletta. Oulussa maisematyöilmoituksia on ollut vuosittain noin 300 kappaletta, mutta niistä on kuitenkin luovuttu, koska maankäyttö- ja rakennuslaki ei tunne käsitettä maisematyöilmoitus.

Kielteisiä päätöksiä annettiin vähän kaikissa kaupungeissa, yhteensä noin 10 kappaletta vuosien 2011–2013 aikana. Kielteisen päätöksen perusteena oli muun muassa kaavan vastainen toimenpide tai maisemallisesti ja kaupunkikuvallisesti merkittävä puu tai puuryhmä.

5.2 Maisematyöluvasta perittävät maksut

Maisematyöilupien hinnat vaihtelevat 70–325 euroon. Hinnat myönteisille päätöksille on esitetty taulukossa 1. Kaupungeilla on itsellään myös tapauksesta riippuen eri hintoja maisematyöluville. Esimerkiksi omakotitalotonttien puunkaatoilupien maksut voivat olla noin puolet normaalin maksun määrästä.

Kouvolassa ja Turussa kielteisen päätöksen maksu on puolet myönteisen lupapäätöksen hinnasta. Osittaisena myönnettyihin lupapäätöksiin voidaan päätöksen tekijän harkinnan mukaan myöntää alennus. Helsingissä pyritään siihen, että kielteisiä päätöksiä ei anneta, koska hyvin harva hakija tällaista haluaa. Luvan hakijaa neuvotaan muuttamaan suunnitelman sisältö sellaiseksi, että joko maisematyöluva tai -lausunto voidaan myöntää.

Helsingissä maisematyölausunto maksaa 80 euroa ja Tampereella ei luvan tarvetta -käsitteily maksaa 150 euroa. Oulussa omakotitalotonttien puunkaadoista tehdään useasti pelkästään suullinen kannanotto, jolloin maksua

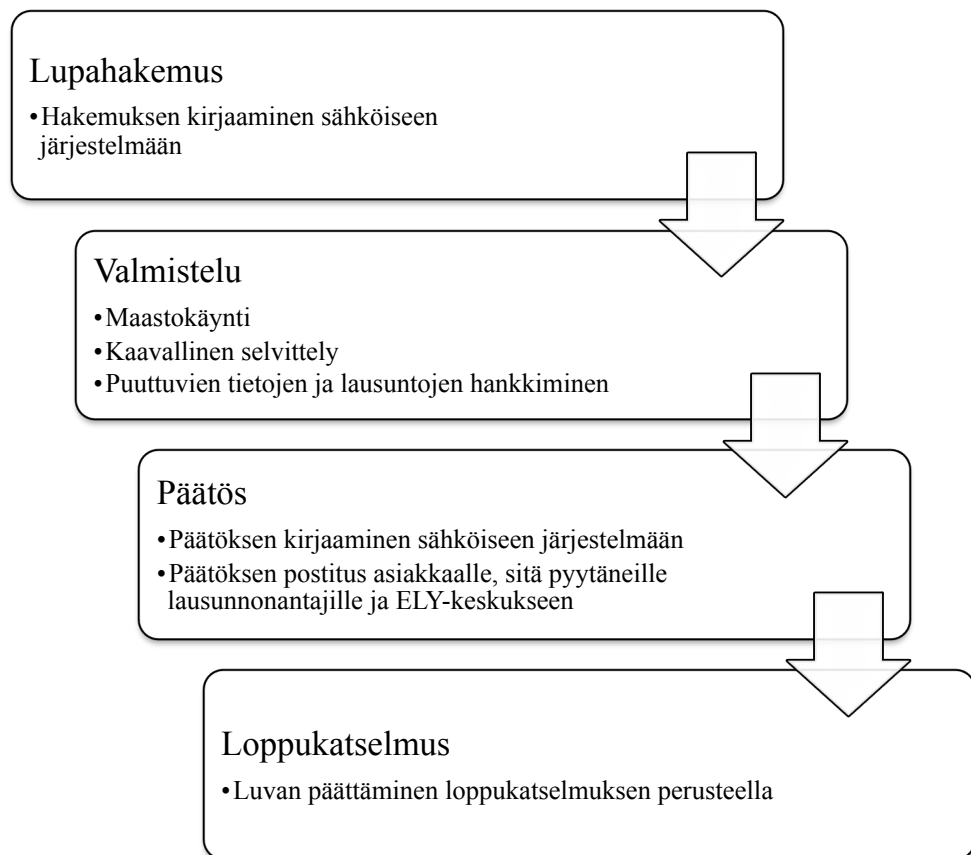
ei synny. Turussa toimenpiteen toteaminen maisemallisesti vähäiseksi ei aiheuta maksua.

Taulukko 1. Maisematyölupien myönteisten päätösten hinnat.

	maisematyöluva	alennetut hinnat
Helsinki	100 e	-
Joensuu	105 e	-
Kouvola	100–325 e	-
Oulu	150 e	omakotitalot 70 e
Tampere	300 e	-
Turku	200 e	omakoti- ja paritalot 100 e

5.3 Maisematyölupaprosessi

Maisematyöluvan vaiheet hakemuksen saapumisesta päätöksen antamiseen vastaavat toisiaan hyvin paljon eri kaupungeissa. Kuviossa 3 on kuvattu nämä vaiheet pääpiirteittäin: lupahakemuksen saapuminen, luvan valmistelu, päätöksen teko ja loppukatselmus.

Kuvio 3. Maisematyölupaprosessin vaiheet.

5.3.1 Hakemus ja tarvittavat liitteet

Lupahakemus liitteineen toimitetaan kirjallisena maisematyöluvista vastaavalle taholle. Kouvolassa ollaan ottamassa käyttöön sähköistä lupajärjestelmää vuoden 2015 aikana. Yleisimmät vaadittavat liitteet ovat karttaote, johon on merkitty kaadettavat puut, taloyhtiön hallituksen pöytäkirjanote puiden kaatamisesta ja naapurien kuuleminen. Muita tarvittavia liitteitä voivat olla selvitys kiinteistön hallintaoikeudesta, eri virastojen antamat lausunnot toimenpiteestä, puiden kuntotutkimukset ja suunnitelmat korvaavista istutuksista.

5.3.2 Maastokäyntien tarpeellisuus

Maastokäyntejä käytetään maisematyölupien tarpeen arviointiin vaihtelevasti. Tarvetta käynneille saattaisi olla enemmänkin, mutta resurssit eivät riitä siihen, että jokaisessa kohteessa voisi käydä paikan päällä tekemässä arvioinnin. Kohteisiin tehdään yleensä vain yksi maastokäynti, mikäli se koetaan tarpeelliseksi. Maastokäynnin tekee luvan valmistelija tai muu asiantuntija esimerkiksi kunnan ympäristönsuojelusta vastaava viranomais- nen. Viistoilmakuvia ja Google Mapsin katunäkymäkuvia hyödynnetään ahkerasti maisematyölupien tarpeen arvioinnissa.

Helsingissä maisematyölupaa edellyttävissä töissä maastokäynti on aina tehtävä. Maisematyölausuntojen osalta käynti paikan päällä on tarpeen noin 30 prosentissa kohteista. Kouvolassa tehdään maastokäyntejä noin 10 kertaa vuodessa. Turussa maastokäyntejä tehdään kaikkiin maisemallisesti merkittäviin kohteisiin sekä suureen osaan vähäisten toimenpiteiden kohteista.

5.3.3 Päätös

Kuten jo aiemmin on todettu, maisematyölupien osalta kunnat saavat itse päättää, mikä kunnan toimielin tai viranhaltija vastaa päätöksenteosta. Maisematyölupapäätöksiä tekevät niin viranhaltijat kuin lautakunnatkin. Jaottelu on tehty yleensä niin, että lautakunnat vastaavat haasteellisemmista tapauksista.

Helsingissä maisematyöluvat myöntää rakennuslautakunta ja maisematyölausuntoja antavat yksittäiset viranhaltijat. Lupien käsittelyyn osallistuu viisi työntekijää: maisema-arkkitehti hoitaa vaikeimmat arviointikohteet ja vähäisemmät kohteet kuuluvat neljälle muulle lupakäsittelijälle.

Kouvolassa lupaprosessiin osallistuu pääsääntöisesti viherpäällikkö ja rakennusvalvontapäällikkö, mutta tarvittaessa neljä tarkastusinsinööriä ja 4 lupapäätäjää osallistuvat myös. Rakennusvalvontapäällikkö tekee päätöksen maisematyöluvista.

Oulussa lupapäätöksen tekevät kaupunginarkkitehti tai tarkastusarkkitehdit sen perusteella miten rakennuslauta on delegoinut asian. Lupaprosessiin osallistuu myös hortonomi.

Joensuussa kaupunginpuutarhuri vastaa puunkaatojen maisematyöluvista. Hänen lisäksi lupien käsittelyyn osallistuu yleensä myös toinen työntekijä.

Tampereella päätöksen teko on siirretty viranhaltijalle, mutta erityistä tarkkainta vaativien toimenpiteiden osalta päätökset tekee ympäristö- ja rakennusjaosto. Luvan käsittelijän ja päätöksentekijän lisäksi prosessiin osallistuvat ympäristötarkastaja ja kaupunkikuva-arkkitehti lausunnonantajina.

5.4 Luvan ehdot ja valvonta

Maisematyöluville asetettavat ehdot liittyvät yleensä maisemakuvan säilymiseen, mutta myös loppukatselmukseen tai työmaan valvontaan liittyvät ehdot ovat käytössä. Maisemakuvan säilymiseen pyritään vaikuttamaan uusilla istutuksilla tai luontoarvoihin liittyvillä rajoituksilla. Maisematyölupia valvotaan herkemmin kuin pelkkiä maisematyölausuntoja tai ilmoituksia.

Viranomaiset eivät valvo lupaehtojen noudattamista kovinkaan järjestelmällisesti, jos ollenkaan. Tähän vaikuttaa resurssien puute. Sen sijaan luotetaan siihen, että hakija toimii annettujen ehtojen mukaan. Myös naapurivalvontaan luotetaan, koska yleensä naapurit ilmoittavat, jos asiat eivät mene sopimuksen mukaan. Jos käytäntöihin kuuluu loppukatselmuksen tekeminen, viimeistään siinä vaiheessa selviää onko ehtoja noudatettu. Jälkikäteen tehtäviä maastokäyntejä tehdään pistokoelunteeisesti ja harjinnan mukaan.

Ehtojen noudattamatta jättämisestä lankeaa harvoin sanktioita luvan hakijalle. Jossain tapauksissa maisematyöluvan saaneelle voidaan lähettää kirjallinen kehotus tai kyselykirje, jossa veloitetaan täyttämään luvan ehdot. Tarvittaessa käytetään uhkasakkoa ja hallintopakkoa. Mikäli kyseessä on törkeä laiminlyönti, ainut mahdollisuus on tehdä rikosilmoitus poliisille.

Luvattomien kaatojen suhteen toimitaan niin, että tilalle veloitetaan istutamaan vähintään uusi samanlainen puu. Yleensä asiasta pyydetään tekemään selvityspyyntö ja tehdään tarkastuskäynti kohteeseen. Törkeissä luvattomissa kaadoissa tapaus viedään lautakunnan käsiteltäväksi, jotta asiasta voidaan tehdä rikosilmoitus poliisille. Lievissä tapauksissa ei voida antaa sakkoja, koska maankäyttö- ja rakennuslaki ei mahdollista sanktioiden asettamista etu- tai jälkikäteen. Maisematyöluvan hakemista jälkikäteen ei koettu tarpeelliseksi, koska tärkeintä on vain saada tilanne korjattua.

5.5 Maisemallisesti merkittävä vai vähäinen toimenpide

Toimenpiteen määrittely vähäiseksi on tapauskohtaista. Arviointi aloitetaan alueen asemakaavamääräyksien selvittelyllä. Mikäli alueen asemakaavassa ei ole mitään puita tai ympäristöä koskevia määräyksiä, voidaan

toimia melko vapaasti. Suojelualueilla ja alueilla, joilla on olemassa ympäristöä ja puita koskevia asemakaavamääräyksiä, toimenpiteitä arvioidaan paljon kriittisemmin. Vähäinen toimenpide ei aiheuta merkittäviä muutoksia maisema- tai kaupunkikuvaan. Mikäli joudutaan harkitsemaan, onko toimenpide vähäinen, kannattaa se viedä lupa-asiaksi. Arboristin tekemä kuntotutkimus ja lausunto helpottavat toimenpiteen arvioimista.

Kaadettavan puuston määrällä ei ole välttämättä vaikutusta merkittävyyden tai vähäisyyden arvioinnissa. Esimerkiksi kymmenen puun kaataminen voidaan tulkita vähäiseksi toimenpiteeksi, jos se ei aiheuta ristiriitoja naapurin kanssa.

Koska vähäisten toimenpiteiden määrittely on paikkakunta- ja tapauskohtaista, on koko maassa yhtenevän käytännön tekeminen hankalaa. Esimerkiksi Joensuussa vähäiseksi toimenpiteeksi on tulkittu

- vaarallisten puiden poisto
- tonttien sisäosissa kasvavien puisto poisto
- puuryhmän tai -rivin harventaminen, jos ryhmä säilyy edelleen
- puiden poisto näkemä- ja ajoalueilta
- puiden poisto ja harvennus asemakaavan virkistys-, lähivirkistys- ja puistoalueilla, mikäli toimenpide ei muuta alueen luonnetta
- pienpuuston ja pensaiston poisto.

Vastaavasti Joensuusta löytyy myös esimerkkitapauksia, joita ei ole tulkittu vähäiseksi toimenpiteeksi. Tällainen toimenpide on ollut puiden poisto olemassa olevasta puurivistä, kun toimenpide ei ole ollut hoidon kannalta tarpeellinen. Puiden kaataminen asemakaavassa istutettavaksi määrättyltä alueelta vaatii maisematyöluvan hakemisen. Katutilassa tai muussa julkisessa kaupunkiympäristössä näkyvän puuyksilön poisto voidaan tulkita maisemallisesti merkittäväksi toimenpiteeksi. Harvinaisten puulajien poistoa voidaan myös pitää maisematyöluvan arvoisena.

Puiden maisemalliseen merkittävyyteen vaikuttaa muun muassa niiden ikä, koko, sijainti ja kunto. Puiden merkitys on erilainen, joten aina pitää tarkastella laajempaa kokonaisuutta, oli kyseessä sitten yksittäinen tontti, liikenne- tai keskusta-alue. Alueen yleisilmeen kannalta tarkastellaan sitä, menettääkö alue luonnettaan puuston mahdollisen poistamisen takia. Puulajilla on myös tärkeä merkitys. Esimerkiksi Oulussa on paljon mäntykankeille rakennettuja asuntoalueita, joille metsäisyys antaa vahvan luonteen. Tällöin metsäisyyden säilyttämisellä on suuri painoarvo toimenpiteen merkittävyyden arvioinnissa.

5.6 Menettely vähäisissä toimenpiteissä

Kaupungeilla on erilaiset tavat menetellä vähäisten toimenpiteiden kanssa. Esimerkiksi niitä ei välttämättä kirjata mihinkään järjestelmään, koska kaatolupa on voitu antaa suullisesti. Sähköpostiviestillä lähetetyt luvat säilyvät arkistoituna sähköpostissa. Taulukkolaskentaohjelmaa hyödynnettiin myös toimenpiteiden kirjaamisessa.

Helsingissä on käytössä kaupungin asukkaille suunnattu ohje vähäisten toimenpiteiden määrittelyyn. Ohjeen mukaan tontin haltija saa kaataa tontiltaan korkeintaan viisi puuta ilman viranomaisen myöntämää lupaa, kunhan ohjeessa annetut ehdot täyttyvät. Mikäli halutaan kaataa enemmän kuin viisi puuta, on oltava yhteydessä viranomaiseen, joka tekee lopullisen arvion luvan tarpeesta.

Ohjeen ehtoihin on kirjattu, että puuta saa kaataa enintään viisi, ja tontille on jätävä puuta kaatotoimenpiteen jälkeen. Toisena ehtona on, että alueen asemakaavaan ei ole kirjattu suojelumääräyksiä, kuten säilytettävä puu. Kolmannen ehdon mukaan puut eivät kasva sellaisella tontin osalla, jolla asemakaavan mukaan tulee olla puuta. Neljännen ehdon mukaan puut eivät saa olla maisemallisesti merkittäviä, jolloin niiden häviäminen köyhdyttää ympäristöä oleellisesti. Viides ja viimeinen ehto määrää sen, että rajalla kasvavien puiden kaatamiselle saadaan naapurin suostumus. Ohjeen lopussa on vielä huomautus, että kyseisen ohjeen perusteella puuta voidaan kaataa tontilta ilman lupaa vain kerran. (Helsingin kaupunki, rakennusvalvontavirasto 2014.) Tämä virke lisättiin tarkentamaan ohjetta noin kaksi vuotta sitten. Jotkut ohjeen käyttäjistä olivat katsoneet, että ohje mahdollistaa viiden puun kaatamisen tontilta vuosittain aina siihen saakka, että tontilla ei kasva enää puuta. (Orrenmaa, sähköpostiviesti 27.2.2014.)

Helsingissä tämä ohje on lähtökohtaisesti laadittu rakennusvalvontaviraston työmäärän helpottamiseksi. Ohjeen ansiosta puiden kaatamista koskevat lupahakemukset ja yhteydenotot rakennusvalvontavirastoon ovat vähentyneet. Ennen ohjeen laatimista vähäiset puunkaadot työllistivät paljon. (Orrenmaa, sähköpostiviesti 27.2.2015.)

Orrenmaa (sähköpostiviesti 27.2.2015) tähdentää vielä, että mitään ohjetta ei voida tehdä täysin tyhjentäväksi, vaikka siitä pyrkisi tekemään niin tiiviin ja yksiselitteisen kuin on mahdollista. Ohjeeseen liittyviä kysymyksiä tulee aina. Yleisimmin halutaan tarkennusta siihen, ovatko omalla tontilla kasvavat puut maisemakuvallisesti merkittäviä. Mikäli asia on kysyjälle epäselvä, viranomaisen tehtäväksi jää lopulta suorittaa arviointi puun maisemallisesti merkittävydestä ja luvan tarpeesta.

Kouvolassa on otettu myös käyttöön samanlainen ohjeistus. Siinä on lueteltu kahdeksan ehtoa, joiden kaikkien tulee täytyä, jotta tontilla voi kaataa puuta ilman lupaa. Ohje noudattaa samaa kaavaa kuin Helsingin vastaava ohje, mutta Kouvolan versiossa ehtoja on lueteltu enemmän. Helsingin ohjeen ehtojen lisäksi Kouvolan versiossa on mainittu, että kaadettavien puiden on sijaittava kaatajan hallitsemalla tontilla. Kaatamisen on oltava kertaluonteinen toimenpide. Alle yhden metrin naapurin rajasta kasvavien puiden kaatoon on saatava naapurilta kirjallinen suostumus. Puu eivät saa myöskään sijaita tontilla olevien ilmajohtojen läheisyydessä. (Kouvolan kaupunki, Rakennusvalvonta 2015.)

Tampereen asemakaava-alueella muutaman puun kaataminen luokitellaan vähäiseksi toimenpiteeksi. Tällöin puut eivät saa olla kaavalla suojeltuja tai muutoin maisemallisesti merkittäviä. Lisäksi naapureille on tiedotettu kaatoaikaista, ja he ovat antaneet suostumuksensa toimenpiteelle. Raken-

nusluvan yhteydessä tapahtuva puunkaato sisältyy jo itse rakennuslupaan eikä näin ollen erillistä maisematyölupaa tarvita. Tampereen pohjoisosissa on paljon metsäomaisuutta. Siellä puiden kaato tapahtuu metsälain alaisuudessa, koska alueella ei ole asemakaavaa. Ranta-alueilla taas luvat menevät muun lainsäädännön kautta, vaikka alueet onkin kaavoitettu. (Ottman, sähköpostiviesti 2.3.2015.)

5.7 Ympäristölleen vaarallinen puu

Ympäristölleen vaarallisella puulla tarkoitetaan välitöntä vaaraa aiheuttavaa puuta. Esimerkiksi myrskyn, lahovaurion tai muun syyn vuoksi puu on selvästi vaarassa romahtaa tai kaatua saman tien. Tällainen puu voidaan poistaa heti ilman lupaa, mutta vaarallisuus on pystyttävä todistamaan jälkikäteen. Tarvittaessa tilalle on istutettava korvaava puu.

Arboristin lausuntoa ei koeta aina tarpeelliseksi ellei kyseessä ole harvinainen tai muuten arvokas puu. Yleensä tiedot vaarallisista puista perustuvat hakijoiden ilmoituksiin. Kriittisissä tapauksissa viranomaisen edustaja, esimerkiksi hortonomi tai arboristi, voi käydä paikan päällä toteamassa tilanteen. Kuntotutkimuksia teetetään herkemmin kaupungin omissa merkittävissä kohteissa kuin yksittäisen ihmisen tontilla.

Jos välitöntä vaaraa ei ole, menetellään Helsingissä heikkokuntoistenkin puiden osalta normaalin lupamenettelyn mukaisesti. Päätöksen teon pohjaksi voidaan edellyttää arboristin lausuntoa, mutta se ei ole aina välttämätön.

6 POHDINTA JA KEHITYSEHDOTUKSET

Suurimmat kehittämiskohteet tämän hetkessä maisematyölupamenetelyssä ovat toiminta vähäisten toimenpiteiden kanssa sekä lupaehdot ja niiden tulkinta. Nykyisen käytännön mukaan jokaisesta kaatamisesta tulee kysyä lupa rakennusvalvonnan hortonomilta, joka määrittelee tapauskohtaisesti maisemallisen merkittävyyden. Turussa vähäisiä toimenpiteitä tehdään vuosittain noin 700 (Huttunen, esitelmä 13.6.2014). Yhteydenottoja tulee siis useita viikossa ja sen myötä maastokäyntejä kertyy paljon.

Viistoilmakuvista ja katunäkymäkuvista katsominen helpottaa maisemallisen merkittävyyden tai vähäisyyden arviointia, mutta useimmiten kuvista ei pysty näkemään kokonaisuutta tarpeeksi hyvin. Vähäisten toimenpiteiden maastokäynnit ovat paljon aikaa vieviä. Lisäksi vähäiset toimenpiteet kirjataan vielä erilliseen tietokantaan. Tietokannan pitämisestä on kuitenkin hyötyä, jos asiaan pitää palata myöhemmin. Rekisterin pitäminen ajantasaisena on suuri haaste, koska tärkeämmät työtehtävät menevät sen edelle.

Maisematyölupapäätöksiin kirjatut ehdot puiden kaadoille ovat osittain tulkinnanvaraisia ja puutteellisia. Päätöksessä kirjataan ehdoksi, että kaadettavien puiden tilalle tulee istuttaa vähintään x määrä uusia lehti- tai havupuita määrättyyn päivämäärään mennessä. Joissakin päätöksissä on vie-

lä määritelty, että korvaavan puulajin tulee olla keskikokoiseksi tai suureksi kasvava.

Kesän 2014 aikana tehdyillä lupaehtojen tarkastuskäynneillä kävi ilmi, että monet olivat istuttaneet korvaaviksi puiksi erilaisia tuijia. Nämä eivät kuitenkaan rakennusvalvonnan mielestä käy korvaaviksi puuksi, koska tuijat luokitellaan pensaiksi. Myös kokoluokitus aiheutti joillekin päänvavaa. Kaikki eivät tieneet mikä voidaan luokitella keskikokoiseksi tai suureksi puuksi.

6.1 Kirjallinen ohje vähäiseksi luokitelluista toimenpiteistä

Vähäisten toimenpiteiden määrää voitaisiin vähentää sillä, että rakennusvalvonnan internetsivustolla olisi Helsingin ja Kouvolan kaupunkien tapaan kirjallinen ohje vähäisistä puiden kaadoista. Ohjeessa kerrottaisiin yksityiskohtaisesti ja selkeästi, milloin puita voi kaataa ilman rakennusvalvontaviranomaisen myöntämää maisematyölupaa. Tällä tavalla olisi mahdollista vähentää yhteydenottojen määrää ja samalla myös maastokäyntejä. Hortonomin työaikaa ei enää kuluisi niin paljon vähäisten toimenpiteiden arviointiin, vaan hän voisi keskittyä enemmän maisemallisesti merkittäviin toimenpiteisiin, lupaehtojen valvontaan sekä muihin työtehtäviin.

Ohjeessa voisi olla enimmäismäärä kaadettaville puille sekä ehto, jonka mukaan kaatamisen jälkeen tontille pitää jäädä enemmän puita kuin mitä on kaadettu. Puita ei saisi kaataa, jos ne sijaitsevat alueella, joka on asemakaavassa määrätty istutettavaksi, tai ne ovat asemakaavassa määrätty suojeltaviksi. Puiden maisemallisen merkittävyyden osalta ohjeissa tulisi olla selkeästi kerrottu, millaiset puut ovat maisemallisesti merkittäviä.

Ainakin kaupungin keskeiset ja maisemallisesti merkittävät alueet voitaisiin merkitä ohjeen yhteydessä olevaan karttaan alueina, joilla puiden kaatamiseen vaadittaisiin aina lupa, tai vähintään pitäisi olla yhteydessä rakennusvalvontaan ennen puiden kaatamista. Näin historiallisesti tärkeillä alueilla ja kauas näkyvillä lakialueilla kasvavat puut voitaisiin varmuudella säilyttää. Esimerkiksi Turun kaupunkikuvalle ominaisilla palokujanalueilla tehtäville puiden kaadoille tulisi aina kysyä rakennusvalvonnan hortonomin arvio maisemallisesta merkittävydestä.

6.2 Kannettavat laitteet maastokäynneille

Maastokäynneillä työtä helpottaisi esimerkiksi tablet-laite, jolla voisi tehdä merkintöjä suoraan vähäisten toimenpiteiden tietokantaan. Se helpottaisi maisemallisesti merkittäviin toimenpiteisiin liittyvien tietojen kirjaamista suoraan Trimble Locus -ohjelmaan.

Lupamenettelyt nopeutuvat, jos ainakin osan merkinnöistä voi viedä maastossa suoraan järjestelmään. Näin voitaisiin välttää kirjausten tekeminen kahteen kertaan, ensin muistiinpanoihin ja sen jälkeen järjestelmään. Kan-

nettavien laitteiden verkkoyhteyksien toimiminen saattaa vaihdella alueittain. Itse laitteista saatava hyöty on kuitenkin haasteita suurempi.

6.3 Lupaehtojen tarkentaminen ja täyttämisaika

Tarkentamalla ja selventämällä lupaehtoja vähennetään tulkinnanvaraisuutta ja epäselvyyksiä. Ainakin keskeisille paikoille istutettavien korvaavien puiden istutuskoko voitaisiin määritellä tarkkaan esimerkiksi metrin korkeudelta mitattavan rungon ympärysmitan mukaan. Keskusta-alueella voisi hyvin käyttää kookkaampia taimia kuin muualla kaupungissa.

Tällä hetkellä lupaehdot on täytettävä ennen kuin itse maisematyöluvan voimassaoloaika päättyy. Maisematyö lupa on voimassa kolme vuotta. Tämä voi aiheuttaa sen, että korvaavat puut on istutettava ennen kuin kaadettavaksi haluttu puu on edes ehditty kaataa. Sekaannusta on aiheuttanut myös lupapäätöksessä olevat kaksi eri aikarajaa. Lupaehtoilta voisi yhtä hyvin olla sama määräaika kuin itse maisematyöluvalla. Erityistapauksissa, joissa maiseman halutaan pysyvän mahdollisimman muuttumattomana, voisi lupaehtojen täyttämisaika olla lyhyempi.

Luvan ehtojen täyttämisaikaa voitaisiin tarkentaa niin, että korvaavat puut on istutettava kaadettujen puiden kaatamisajankohtaa seuraavan syyskuun tai lokakuun loppuun mennessä. Tämä antaisi riittävää aikaa etsiä tilalle sopivat puut. Näin puuttomaksi jäänyt kohta ei olisi tyhjänä ainakaan koko maisematyöluvan voimassaoloaikaa.

6.4 Ohjeistus korvaaviksi sopivista puulajeista

Turun kaupunki on parhaillaan tekemässä linjausta kaupunkipuulajistosta. Tätä linjausta voitaisiin myös hyödyntää rakennusvalvonnassa tekemällä linjauksen mukainen suositushje kaupunkipihoille sopivista puulajeista. Tämän lisäksi siinä voisi olla lista kasveista, jotka eivät täytä korvaavan puun vaatimuksia. Lista voisi sisältää myös vältettäviä puu- ja pensaslajeja, jotka leviävät Suomen luontoon ja vievät tilaa alkuperäisiltä lajeilta.

Kaikilla luvan hakijoilla ei ole tietämystä, mitkä puut sopivat kasvavaan millaisellekin tontille tai mitkä ovat puiden vaatimat kasvuolosuhteet. Ohjeeseen olisi hyvä laittaa perustietoja kasvuolosuhteista. Liian pitkä ja yksityiskohtainen ohje ei saa olla, koska muuten sitä ei lukisi enää kukaan. Tämän ohjeistuksen tekeminen olisi hyvä paikka toiselle opinnäytetyölle.

LÄHTEET

Hallberg, P., Haapanala, A., Koljonen, R. & Ranta, H. 2006. Maankäyttö- ja rakennuslaki. 2. uud. Painos. Helsinki: Talentum.

HE 101/1998 vp. Hallituksen esitys Eduskunnalle rakennuslainsäädännön uudistamiseksi. 21.8.1998. Viitattu 15.8.2014
<http://finlex.fi/fi/esitykset/he/1998/19980101>

Helsingin kaupunki, rakennusvalvontavirasto. 2014. Puiden kaataminen tonteilta. Viitattu 7.5.2015.
http://www.hel.fi/static/rakvv/ohjeet/Puiden_kaataminen.pdf

Hiltunen, M. 2001. Maisematyöluvan ongelmakohtia rakennusvalvonnan näkökulmasta -pohdintaa. Rakennusvalvontapäivät. Helsinki. 7.–9.11.2001. Jaettu moniste.

Hollo, E. 2009. Johdatus ympäristöoikeuteen. 3. uud. Painos. Helsinki: Talentum.

Huttunen, A. 2014. Puiden kaato Turussa. Koulutustilaisuus rakennusvalvonnan tarkastusinsinööreille. Turku. 13.6.2014. Koulutuksen muistiinpanot ja jaettu moniste.

Huttunen, A. 24.11.2014. Myönnetyt maisematyöluvat. Vastaanottaja Ville Korpela. [Sähköpostiviesti]. Viitattu 4.5.2015.

Jääskeläinen, L. & Syrjänen, O. 2014. Maankäyttö- ja rakennuslaki. 4. uud. painos. Helsinki: Rakennustieto Oy.

Keskitalo, H. 1999. Pihapuuopas. Vihreä kaupunki -projektin tuotos yhteistyössä Turun, Raision, Kaarinan, Paraisten, Naantalin, Liedon, Salon ja Paimion kanssa.

Kouvolan kaupunki, Rakennusvalvonta. 2015. Puiden kaataminen ja maisematyöluva. Viitattu 7.5.2015.
<http://www.kouvola.fi/index/aikuisvaestolle/asuminenjaymparisto/rakennusvalvonta/maisematyolupa.html>

Kuusiniemi, K., Ekroos, A., Kumpula, A. & Vihervuori, P. 2013. Ympäristöoikeus. Oikeuden perusteokset. 2. uud. painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Lahtinen, R. 2014. Rakentamisen lupia voi nyt hakea verkossa. Turkuposti 3, 13.

Maisemallisesti merkittävä. n.d. Turun kaupungin ohje.

MRA 895/1999. Maankäyttö- ja rakennusasetus. Viitattu 4.5.2015.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990895>

MRL 132/1999. Maankäyttö- ja rakennuslaki. Viitattu 15.8.2014.

<http://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990132>

Orrenmaa, P. 27.2.2015. Kysely puunkaatojen maisematyöluvista, lisäksymykset. Vastaanottaja Ville Korpela. [Sähköpostiviesti]. Viitattu 6.5.2015.

Ottman, J. 2.3.2015. Kysely puunkaatojen maisematyöluvista, lisäksymykset. Vastaanottaja Ville Korpela. [Sähköpostiviesti]. Viitattu 6.5.2015.

Suomen Kuntaliitto. 2007. Rakennusvalvontaviranomaisen tehtävät. Tukea tehtävien priorisointiin ja kuntayhteistyöhön. Helsinki: Suomen Kuntaliitto. Viitattu 10.7.2014.

<http://shop.kunnat.net/download.php?filename=uploads/p070430112347D.pdf>

Turun kaupunki. 2011. Turun vanhimmat puistot -esite.

Turun kaupunki. 2014. Miten maisematyöluva puunkaatoon haetaan?. Viitattu 4.5.2015. <http://www.turku.fi/Public/default.aspx?contentid=54074>

Turun kaupunki, Kiinteistölaitos. 2007. Turun viheralueohjelma 2006–2015.

Turun kaupunki, Ympäristö- ja kaavoitusvirasto. 2011. Hirvensalon rakennuskielto ja toimenpiderajoitus. Ympäristö- ja kaavoitusviraston ohje.

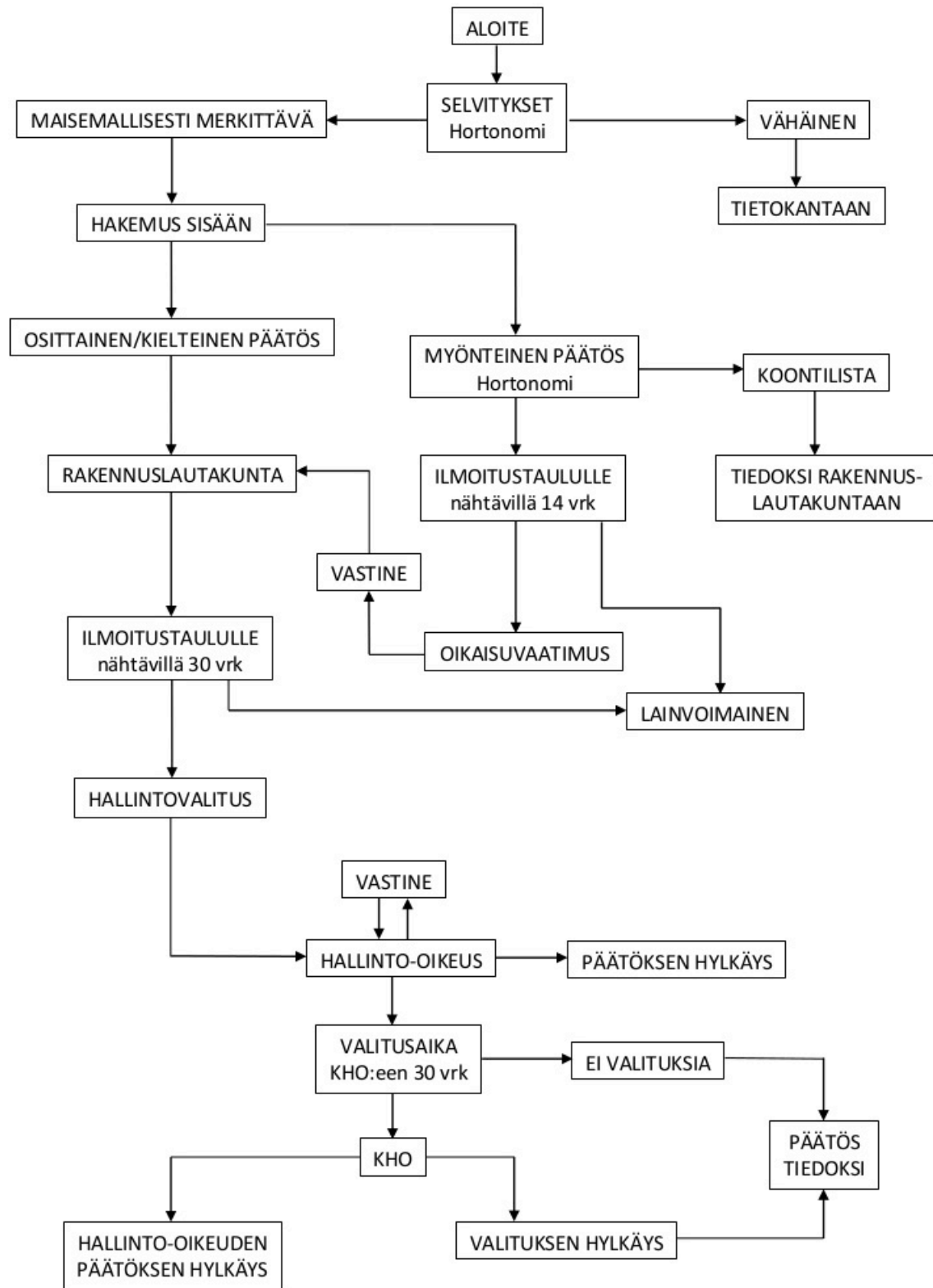
Uitto, T. 2015. Mikaelinkirkon juurelle jäi koivuista vain kannot. Turkulainen. Viitattu 7.5.2015.

<http://www.turkulainen.fi/artikkeli/266769-mikaelinkirkon-juurelle-jai-koivuista-vain-kannot>

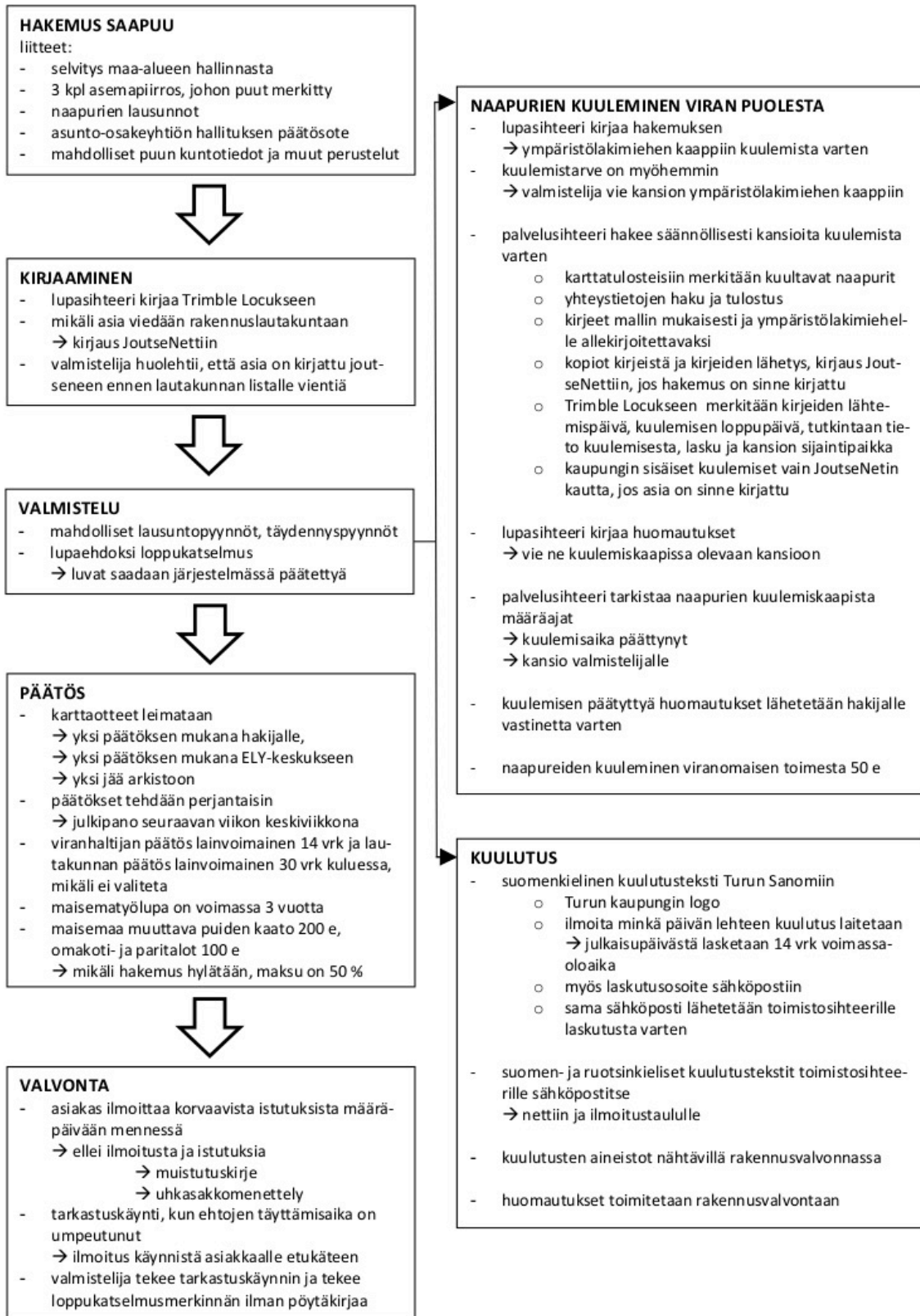
Ympäristöministeriö. 2014. Arviointi maankäyttö- ja rakennuslain toivuudesta 2013. Suomen ympäristö 1. Viitattu 4.5.2015.

https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/42827/SY_1_2014.pdf?sequence=2

PROSESSIKAAVIO: PUUNKAATOJEN MAISEMATYÖLUVAT

PROSESSIKAAVIO: MAISEMATYÖLUPAHAKEMUKSEN ETENEMINEN

KYSELY PUIDEN KAATOON LIITTYVISTÄ MAISEMATYÖLUVISTA

Tämän kyselyn tavoitteena on selvittää eri kaupunkien ja kuntien toimintatapoja maisematyöluva-asioissa. Kysymykset ovat avoimia kysymyksiä. Vastaukset voi kirjoittaa kysymyksen alapuolelle tai omalle sivulle.

Maisematyölupien tilastot

1. Kuinka paljon maisematyöluvia on myönnetty puiden kaatoihin rakennetussa ympäristössä viimeisen kolmen vuoden aikana (2011–2013)?
2. Kuinka paljon on annettu kielteisiä päätöksiä maisematyölupahakemuksiin viimeisen kolmen vuoden aikana? Millaisia tapauksia ne ovat olleet (kerro muutama esimerkki)?
3. Miten paljon maisematyöluvan tarpeen arviointiin käytetään maastokäyntejä?

Maisematyölupaprosessi

4. Mistä vaiheista maisematyölupaprosessinne muodostuu?
5. Kuka tekee päätökset maisematyöluvista?
6. Kuinka monta henkilöä organisaatiossanne osallistuu puiden kaatoon liittyvien maisematyölupien käsittelyyn (luvan tarpeen arviointi, maastokäynnit, päätökset jne.)?

Luvan hakeminen

7. Miten maisematyöluvaa haetaan (paperihakemus, sähköinen hakemus jne.)?
8. Jos käytössä on ollut sähköinen lupahakemus, miten se on toiminut?
9. Mitä asiakirjoja tarvitaan maisematyölupahakemuksen liitteeksi?
10. Mikä on maisematyöluvan hinta (myönteinen, kielteinen, osittainen)?

Lupaehdot

11. Millaisia ehtoja asetetaan maisematyöluville?
12. Miten ehtojen toteutumista valvotaan?
13. Millaisia sanktioita luvan hakija saa, jos hän ei ole noudattanut maisematyöluvalle asetettuja ehtoja?

Luvaton kaato

14. Mikä on toimintaperiaatteenne luvattomien puiden kaatojen suhteen?
15. Millaisia sanktioita niistä saa?
16. Täytyykö puiden kaatajan hakea maisematyöluva jälkikäteen?
17. Jos pitää, eroaako luvanhakuprosessi tällöin normaalista menettelystä?

Termien määrittely

18. Miten määrittelette vähäisen toimenpiteen?
19. Miten vähäisten toimenpiteiden kanssa toimitaan (kirjataan niitä mihinkään, esim. tietokantaan)?
20. Mitä asioita pitää huomioida, kun tarkastellaan puiden maisemallista merkittävyyttä?
21. Miten määrittelette vaarallisen puun? Tarvitaanko siihen arboristin selvitys vai riittääkö jokin muu perustelu?

